

Ale kosjad

Ale-õks-sis-kõist velekeist,
kallist imekanakõist –
Ale läpe-s õks imp uuta^q neläpäivä,
4010 kulla uuta^q kolmapäivä,
Ale läts´ õks jo kulla tuuhtõ kodo,
meelimari tuuhtõ majja,
koh olli õks tä suvõl sulasõh,
kulla kuu poisikõsõh.
4015 Läts´ õks tä tarrõ naardõh,
muudsa poiss muhaskõh.
Ale õks sis lausi meelestäni,
meelest, meele poolõstani:
“Tere õks no tee, tere meele,
4020 tere õgalõ-ütele!
Siist õks küll saava^q mu umadsõ^q,
mino meelimar´akõsõ^q!”
Lausi^q õks nää^q vasta Alelõ,
velele veerätelli:
4025 “Kui sa õks no ütlit, kull´a Ale,
vikur vell´o veerätellit?”
Ale õks sis kõnõl´ kõrra kätte,
ai jutto julgõhõ.
Pere-õks-sis-miis naaraskõlli,
4030 pernaane kiti perrä:
“Kagoh sullõ õks mi kiti hüä näio,
arma Taadsi avvustõlli!”
Ale õks sis lausi meelestäni,
meelest, meele poolõstani:
4035 “Kuulõ^q õks sa, peenü peremiis,
suvõsulasõ ese,
sinno tullõ õks ma kutsma kosjullõ,
vii sinno viinoga!”
Hüä oll´ õks sis miil peremehel,
4040 kerge kiil kitjäl.
Kõik õks sis Alelõ avvusti^q,
velele veerätelli^q:
“Kos om õks taa Koll´a, kos´ahopõn,
om verrev viino hopõn?”
4045 Ale õks sis lausi meelestäni,
meelest, meele poolõstani:
“Sinnä tihka-i õks ma minnä^q uhkõhõ,
taha-i kõrgistõ kõnõlda!
Õga-õks-üts eiske tiid,
4050 õga armas arvo saasõ,
suurt olõ-i õks et hobõst sulasõl,
paadi ruuna palgalisõl.
Muido sinnä õks ma jalkse lääsi^q,
armas, ütsindä astusi^q –
4055 ilodo om mul õks ütsindä minnä^q,
kammõlik katõl käel.
Kuulõ^q õks sa, peenü peremiis,
kinä mõrsja kitt´jäni:
sinnä õks sa tulõ^q sõna sõlmõst,
4060 sõna sõlmõst, jutu jakust!

Armas saat õks sääj jutu alostaja,
loofka lukkopandjani!”
Ette panni^q õks sis tuu nää^q hobõsõ,
musta ratso moodotõlli^q,
4065 määne olli õks taa hopõn tüü-tekij,
matal´ ratso maakündjä.
Õga läpe-s õks nää^q süvvä^q kõiki süüke,
maitsa^q liime magusat,
muudku kohvil õks nää^q süäme kustutõlli^q,
4070 piitnäl meele pehmütelli^q.
Sis läts´ õks küll Ale minemähe,
tuu vell´o veerümähe.
Lätsi^q õks nää^q läbi suurõ mõtsa,
peremehe pikäst mõtsast.
4075 Kiä õks näil vasta putunõssõ,
putunõssõ, johtunõssõ?
Juusk´ õks jal jänes üle tii,
repän üle ristteie.
Ale õks sis lausi meelestäni,
4080 meelest, meele poolõstani:
“Sedä õks taa ütäl´ mu ime,
mino kandja kadsatõlli:
jänes õks kui lätt üle tii,
kungatõllõs kur´alõ poolõ,
4085 sis õks ka saasõ kuri käük;
repän elo essütäjä.”
Eis´ õks tä lausi meelestäni,
uma meele poolõstani:
“Lääme õks mi õnnõ ots´mahe,
4090 kar´aõnnõ kaemahe!”
Lätsi^q õks nää^q tuu liina mano,
armas tuuhtõ alõvohe,
koh õks ka Ale koolih käve,
uhkõ poiss kirjä oppõ.
4095 Ale-õks-sis-kõist, velekeist,
kallist imekanakõist –
Ale õks sis kõndõ tuuhtõ kõrtse,
läts´ poiss viinapuute,
koh õks taa oll´ makõ viin,
4100 makõ viin, lipõ liim.
Ale õks joht võta-s proostat* viina,
haara-s Ale hakasket* –
Ale õks kõõ keerät´ kimmelet*,
veineviina veerätelli.
4105 Lätsi^q õks nää^q rutto minemähe,
virgastõ veerümähe.
Tuuhtõ lätsi^q õks sis kodo kosjullõ,
velile viinoga:
laui õks sääj tuvi tulba otsah,
4110 piho peräpaja all.
Ale õks sis naard´, esi ütäl´,
vell´o veerät´ veerüsähe:
“Omna^q õks ka Tuulal tuvikõsõ^q,
Taadsil pikä^q pihokõsõ^q!”

4115 Ale õks sis lausi meelestäni,
meelest, meele poolöstani:
“Kuulõ^q õks sa, kutsär, korgõ herr,
piidsakandja, pikk miis!
Sa õks siin saisa^q veid´okõtsi,
4120 hoia mustot muudsahe,
inne õks ma kullõ-i sino jutto,
võta-i tõõst tõõsõ sõnna!
Siin või-i õks ma nõnna alla laskõ^q,
käkke^q nõnna käussehe,
4125 siin hoia õks ma pää pääle muid,
silmäkolmu^q korgõpah:
kaema lää õks ma ilma kavalut,
taha nätä^q tarkut!
Õga õks ma inne tarrõ lää-i,
4130 ussõlinke liigutõllõ-i –
ummil kae õks ma silmil selgil,
silmäkolmal korgil:
kui om õks sääil ohtjas ussõ all,
takjas tarõ läve all,
4135 ohtjast õks saasõ uninõ näio,
takjast naane tanklõja.
Sis käänä õks mi hobõsõ ümbre,
käänä tõlda tõisildõ.
Kui om õks jal upin ussõ all,
4140 mari verrev tarõ veereh,
ubinast õks küll saasõ oigõ näio,
mar´ast virvest vessel´ naane.
Sis lääme õks mi tarrõ tandseh,
katõkeske karõldõh.”
4145 Ale läts´ õks sis rutto läve mano,
linnu rutto lingi mano,
rutto õks tä kai, rutto näi.
Ale juusk´ õks sis vällä kui välk,
moro pääle kui muna:
4150 “Kuulõ^q õks no, kull´a peremiis,
kinä näio kitt´jäni!
Hopõn köüdä^q õks no kinni kimmähe,
tulba külge tugõvahe,
vala^q õks sa iih, vana miis,
4155 astu takah, nuur Ale!”
Ale õks sis sobah´ hill´okõtsi,
tahtõ üldä^q tassakõtsi:
“Kull´a mine^q õks sa, ese, koogunulka,
astu^q aho suu mano,
4160 sis touka^q õks sa koogu^q küle pääle,
paahargi^q pahepoodi –
sis lätt õks ar kuri kuuka* ala,
pakõ paaharkõ sisse!”
Tekk´ õks tä nii kui Ale ütél´,
4165 kosilasõ kummõtit:
ai õks koogu tä kummalõ,
paahargi pahepoodi.
Taga- heittõ õks kõik -tarõst tark rahvas,
karksi^q vällä kambõrst.
4170 Taadsi ka õks kullõl´ kolinat,
kallis hargi kahinat.
Ütel´ õks tuu pikk peremiis,
Ale korgõ kos´a-esä:
“S´oo õks teil tekk´ kodokoir*,

4175 kullus tarõkuts´akõnõ:
koir õks küll juusk´ kuuka sisse,
hahk kuts´a harkõ mano.”
Nimä^q ka õks usõ^q tuud jutto,
võti^q tõõst tõistõ sõnno.
4180 Ale õks sis teret´ terävähe,
and´ käe kärmähe,
pääle teret´ õks korgõ kos´a-esä,
tukõv Ale truuks´kakõnõ.
Taadsi õks sis näile tuulõ tõi,
4185 istõpinke ehitelli.
Näile õks sis tuude^q turu tooli^q,
turu tooli^q, Pihkva pingi^q.
Ale õks tuud pikkä peremiist,
kulusat kos´a-essä –
4190 esi õks tä naard´, esi ütél´,
vigurihe sõnno visas´:
“Siiä õks oll´ tulno^q hõhva jäle^q,
till´o lehmä tiikene –
mi tulli õks siist hõhva ostmahe,
4195 kaldo hõhva kaemahe!”
Kiäke saa-s õks joht arvo näide jutust,
virve näide vigurist.
Taadsi õks jo tiidse Ale jutto,
kulla kos´a-sõnomit,
4200 Taadsi õks sis imele ütél´,
maamalõ manitsõlli:
“Olõ-i õks lehmä nää^q ostija^q,
kar´akauba tegijäni –
n´oo õks vaest omma^q mino ostja^q,
4205 vahaladva vaidlõja^q!”
Sis võti^q õks nää^q puust pudelit,
pikke kaalo karmanest –
joogi^q lätsi^q õks sis juundõ minemähe,
paari-sõna^q parebehe.
4210 Ale õks tuud pikkä peremiist,
Taadsi suurt sugulaist –
kitt´ õks tä Alet kimmähe,
and´ avvo armahe.
Pääle õks tä Taadsilõ ütél´,
4215 mõrsjallõ mõistutõlli:
“Mullõ olõt õks sa otsane umanõ,
naase hõimu natukõtsi –
kui sa õks küll Alelõ astut,
kallut s´oolõ kallellõ,
4220 kolga naaku-i õks sa jutta kullõmma,
valla suuri sorimiisi!
Mullõ üteli-i õks sis kurja kunage,
haara-i halva sõnakõist:
Alet om ka õks küll miist, om miilt,
4225 om poissi, om pääd!
Taadsi taha-i õks kui minnä^q Ale kodo,
minnä^q sinnä Setomaalõ,
Ale jääse õks sis auga siia,
kullalmeelel ti kodo!
4230 Vara om õks teil lubat tütrele,
Taadsilõ taatõt –
küll kullõs ka õks Ale ti koto,
mõist ellä^q mõisah!”
Ale õks kõõ oll´ tagatarõh,

4235 tagatarõh Taadsi man.
Kõik lätsi^q õks sis juundõ näide jutu^q,
kimmähe kihlusõ^q.
Sis õks nää^q jeivä^q makõ mamma,
jeivä^q ubina-ollõ,
4240 jeivä õks kõik suurõ^q säääl sulasõ^q,
targa^q tarõtütriku^q.
Säääl õks kõik olli^q säksa söögi^q,
säksa söögi^q, herrä joogi^q,
kõik tuude^q õks säääl välgidõ^q väidse^q,
4245 tuude^q kalle^q kahvle^q;
pardsi- õks säääl -liha^q praaditiva^q,
tedreliha^q tettivä^q.
Kolm olli õks näil söögitegijät,
viis vadsa vaal^q atajat*.
4250 Ale oll^q õks küll kõike miilt piti,

meelest mee-le-peräline:
Ale aja-s õks jutto ilm-as^q alda,
touka-s jutto ilm-toolgolda*,
oll^q õks küll asi, ai jutto,
4255 oll^q toolk, tougas^q sõnno.
Söögi- saiva^q õks näil -kõrra^q süüdüst,
joogikõrra^q juudust,
pääle saiva^q õks nää^q viina vesseläst,
pääle ollõ umatsõst.
4260 Näile õks sis kinda^q kingitivä^q,
klaasi suuhtõ köüdetivä^q.
Kinda^q õks sis kiuhi^q klaasi suuh,
puudõh* laul^q pudelillõ.
Lätsi^q õks sis kos^q a^q umma kodo,
4265 au-tuuja^q astumahe.